

Innst. 255 L

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra næringskomiteen

Prop. 66 L (2015–2016)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i lov om Innovasjon Norge (ansvarsforhold og for- valtning)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

Nærings- og fiskeridepartementet legger med dette fram forslag til endringer i lov 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge. Hensikten med endringene er å skape bedre rammer for eierstyring, forvaltning og utvikling av Innovasjon Norge. Endringene vil legge til rette for at Innovasjon Norge kan tilpasse kompetanse og innsats ved kontorene rundt om i Norge til ulike behov i regionene.

Forslagene innebærer at styret i Innovasjon Norge får større handlingsrom til å utforme kunde-kontakt, saksbehandling og beslutningssystem til det beste for gründere, bedrifter og innovasjons- og næringsmiljøer.

Innovasjon Norges formål om å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet ligger fast. Det samme gjelder kravene om at styret må påse at selskapet har en organisering som er tilpasset ulike behov i regionene og kravene om at selskapet skal delta i regionale prosesser og regionale partnerskap. Det foreslås presiseringer i loven for å sikre at oppdrag kan legges direkte til Innovasjon Norge.

Departementet foreslår å oppheve lovbestemmelsen om at selskapet skal ha regionale styrer. Dette vil legge til rette for at selskapet kan finne den beslutningsstrukturen som best ivaretar kravene til god

saksbehandling. Det vil også gi selskapet mulighet til å organisere kundekontakt og interne ressurser slik at de tilpasses ulike behov i regionene.

Videre foreslår departementet at selskapet blir mer ansvarlig for egne forpliktelser i tråd med hovedregelen for sektorpolitiske selskaper, samt enkelte andre endringer for å redusere ulikheter mellom lov om Innovasjon Norge og alminnelig selskapslovgivning.

Særlovgivningen for Innovasjon Norge vil med disse endringene bli mer lik den alminnelige selskapslovgivningen og de alminnelige prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse. Selskapet vil i større grad kunne drives etter alminnelige selskapsrettslige prinsipper med klare ansvarlinjer mellom de ulike organene i selskapet. Endringene i lov om Innovasjon Norge vil ikke medføre behov for endringer i andre lover.

1.2 Bakgrunn for lovforslaget

I Prop. 89 L (2014–2015) Endringer i lov om Innovasjon Norge (eierforhold og forvaltning av selskapet) foreslo departementet en rekke endringer i lov om Innovasjon Norge.

Stortinget behandlet lovforslaget 19. januar 2016 og fattet følgende vedtak i samsvar med næringskomiteens innstilling, jf. Innst. 131 L (2015–2016):

«Vedtak 463

Prop. 89 L (2014–2015) Endringer i lov om Innovasjon Norge (eierforhold og forvaltning av selskapet) sendes tilbake til regjeringen.

Vedtak 464

Stortinget ber regjeringen legge frem en ny proposisjon om endringer i lov om Innovasjon Norge.

Vedtak 465

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at dagens eierstruktur i Innovasjon Norge beholdes.

Vedtak 466

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at lovfesting av regionale styrever i Innovasjon Norge opphører.

Vedtak 467

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at Innovasjon Norge skal ha et styre på minst 9 medlemmer.

Vedtak 468

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at eierens ansvar for økonomiske forpliktelser i Innovasjon Norge begrenses i tråd med forslaget i Prop. 89 L (2014–2015) Endringer i lov om Innovasjon Norge (eierforhold og forvaltning av selskapet).»

Stortingets anmodning i vedtak 465 er fulgt opp ved at det i denne proposisjonen ikke foreslås endringer i § 2 som regulerer eierstrukturen i Innovasjon Norge.

Stortingets anmodning i vedtak 466 følges opp ved å videreføre forslaget i Prop. 89 L (2014–2015) om endringer i §§ 13 og 14 som innebærer en oppheving av kravet om at selskapet skal ha regionale styrever.

Stortingets anmodning i vedtak 467 er fulgt opp i forslag til endring i § 14, første ledd.

Stortingets anmodning i vedtak 468 er fulgt opp med utgangspunkt i en videreføring av forslaget i Prop. 89 L (2014–2015) om endring i § 9, men med en mindre justering av dette forslaget for å sikre at Innovasjon Norges ordninger kan innrettes i tråd med reglene for offentlig støtte som følger av EØS-avtalen.

Departementets vurdering er at Stortingets anmodning om endringer i all hovedsak er belyst i den alminnelige høringen forut for Prop. 89 L (2014–2015). Anmodningen om videreføring av dagens eierstruktur nødvendiggjør imidlertid en del lovtekniske endringer i forhold til Prop. 89 L (2014–2015). Departementet ser også behov for en justering fra Prop. 89 L (2014–2015) om endringer i § 9 Eiernes ansvar. I Prop. 89 L (2014–2015) ble minstetallet eiervalgte styremedlemmer i lovens § 14 første ledd foreslått redusert fra 6 til 5. Stortingets anmodning om et lovfestet minsteantall på 9 eiervalgte styremedlemmer er i tråd med størrelsen på sittende hovedstyre. Ansatteoppnevnte medlemmer kommer i tillegg.

Forberedelsene til Prop. 89 L (2014–2015) ble gjort fra våren 2014 til fremleggelse 10. april 2015. Et høringsbrev om forslag til endringer i lov om Innovasjon Norge ble utarbeidet av Nærings- og fiskeridepartementet, og sendt på høring 24. oktober 2014. De relevante delene av høringssvarene sett i lys

av Stortingets vedtak den 19. januar 2016 er behandlet under de enkelte punktene i denne proposisjonen.

I forberedelsen av denne proposisjonen er fylkeskommunene og Innovasjon Norge involvert gjennom møter og brev. Tilbakemeldingene fra denne dialogen er gjengitt under de relevante forslagene til endringer. Etter departementets vurdering har det ikke vært behov for en ny alminnelig høring før framleggelse av denne proposisjonen.

1.3 Nærmere om forslagene til endringer***Eiernes innskudd***

Departementet foreslår å begrense eieransvaret for selskapets forpliktelser, jf. endringsforslaget til § 9 under punkt 3.3 i proposisjonen. Hvis selskapet i større grad blir ansvarlig for egne forpliktelser, bør det stilles krav til at selskapet har en forsvarlig egenkapital og gis nærmere bestemmelser for innskudd i selskapet og utdeling av utbytte. De foreslåtte endringene i loven innebærer ingen endringer i formålet til Innovasjon Norge som et sektorpolitisk selskap med samfunnsmessige mål. Departementet viser til at for de fleste statseide selskaper med sektorpolitiske mål følger ansvarsregulering i ordinær selskapslovgivning, henholdsvis statsforetaksloven og aksjeloven. Det vil i tillegg til reguleringen av selskapets egenkapital være behov for å regulere egenkapital tilhørende enkelte av ordningene, herunder låneordningene. Egenkapital tilhørende ordningene reguleres nærmere som en del av administrative bestemmelser for oppdragene.

Selskapets finansiering

Etter lov om Innovasjon Norge § 8 kan selskapet finansiere sin virksomhet ved lån, garantier og tilskudd fra staten, fylkeskommunene og andre offentlige aktører. Videre kan selskapet ha inntekter fra næringslivet og andre private aktører.

Departementet mener at det er viktig å få fram at oppdrag finansiert av offentlige aktører hviler på et lovfestet grunnlag som presiserer at det er den offentlige oppdragsgiveren som setter vilkårene for oppdraget. Innovasjon Norge er et virkemiddel for staten og fylkeskommunene. Når oppdragsgivere får rett til å tildele Innovasjon Norge oppdrag og når Innovasjon Norge har plikt til å utføre slike oppdrag, vil det ikke foreligge en gjensidig bebyrdende avtale i anskaffelsesregelverkets forstand. Selv om det er knyttet en viss usikkerhet til avgrensingen av anskaffelsesregelverkets anvendelsesområde for visse former for samarbeid i offentlig sektor, mener departementet at lovendringsforslagene for §§ 8 og 10 sammenholdt med selskapets formålsbestemmelse i gjeldende § 1 vil innebære at anskaffelsesregelverket ikke kommer til anvendelse for fylkeskommunenes

oppdrag til Innovasjon Norge. Forholdet til anskaffelsesregelverket ble ikke tematisert i forbindelse med at fylkeskommunene kom inn på eiersiden i 2010.

Eiernes ansvar

Eiernes ansvarsregulering i lov om Innovasjon Norge § 9 har i dag en slik formulering:

«Eierne er ansvarlige for selskapets forpliktelser.

Dersom det oppstår forpliktelser for selskapet etter en låne- eller garantiordning, jf. § 10 nr. 1, som ikke kan dekkes av selskapet, er eierne pliktig til å tilføre den enkelte ordning ny kapital.

Ved oppløsning av selskapet har eierne solidarisk plikt til å skyte inn midler i selskapet i den grad det er nødvendig for å gi øvrige fordringshavere dekning.»

Det er departementets vurdering at eieransvaret for selskapets forpliktelser bør begrenses mer enn i dag. Særlig gjelder dette eieransvaret for forpliktelser knyttet til driften av selskapet. Begrensninger i eieransvaret vil være i tråd med at ansvaret og virkemidlene for å forvalte selskapet er lagt til styret, jf. § 17 om hovedstyrets myndighet, og endringsforslaget om å gi selskapet større handlingsrom for organiseringen av selskapet gjennom å fjerne føringen om regionale styrever, jf. punkt 3.5 i proposisjonen. Begrenset eieransvar er i tråd med selskapslovgivningen for aksjeselskap. Ved lov 20. desember 2002 nr. 88 ble det vedtatt lignende endringer i lov om statsforetak hvor statens ansvar ble endret til begrenset deltakeransvar etter mønster av aksjeloven.

Det er viktig å ta hensyn til selskapets låne- og garantiordninger, hvor Innovasjon Norge etter bestemmelsene i oppdragene vil kunne foreta disposisjoner som ikke bare er kommersielt begrunnet. Departementet mener det er behov for å justere forslaget i Prop. 89 L (2014–2015). Lov om Innovasjon Norge bør endres slik at eventuelle skadevirkninger ved tap i låne- og garantiordninger avgrenses til den gjeldende ordning, samtidig som det åpnes for andre avgrensende tiltak enn eksplisitte garantier. Oppdragsgiver bør fremdeles være ansvarlig for at Innovasjon Norge kan ivareta sine forpliktelser knyttet til de låne- og garantiordningene som oppdragsgiveren har lagt til selskapet.

Etter departementets vurdering bør det ikke gjelde en lovfestet garanti for egenkapitalvirkemidlene. Her bør det eventuelt gis garantier knyttet til de enkelte ordningene.

Oppdragsgiverne setter i stor grad premissene for selskapets inntekter. Innovasjon Norge bør ha ansvaret for å håndtere omstillingskostnader ved normale endringer i bevilgningene. Ved omfattende endringer i selskapets virksomhet, som en konsekvens av endringer i finansieringen fra en eller flere av oppdragsgiverne, legges det til grunn at de ansvarlige for end-

ringen bidrar til å dekke omstillingskostnader. Dette for å hindre at en eller flere oppdragsgivere påfører selskapet endringer som også gir utilsiktede konsekvenser for andre oppdragsgivere og selskapets måloppnåelse. Dagens eiere i Innovasjon Norge vil fremdeles i siste omgang måtte garantere for de forpliktelser som selskapet har pådratt seg før de foreslåtte endringene trer i kraft.

Selskapets virkemidler

I tråd med omtalen under punkt 3.2 i proposisjonen om endringsforslag for § 8 ser departementet behov for å gjøre tilpasninger i denne bestemmelsen for å sikre at Innovasjon Norge blir forpliktet til å utføre oppdrag fra de offentlige oppdragsgiverne. Departementet ser det ikke som nødvendig å gjøre de andre endringene i denne paragrafen som ble foreslått i høringen.

Selskapets ledelse

Forslaget om å oppheve bestemmelsen om at Innovasjon Norge må ha regionale styrever er en del av arbeidet for å sikre at styret i Innovasjon Norge har de nødvendige fullmaktene til å tilpasse Innovasjon Norges innsats i regionene til regionale behov og til beste for regional næringsutvikling og kunder. Det er også et tiltak for å sikre klare ansvarslinjer mellom de ulike organene i Innovasjon Norge, i tråd med alminnelig selskapslovgivning og prinsipper for god eierstyring og selskapsledelse. Forventningene om regional tilstedeværelse og forankring sikres ved å videreføre dagens bestemmelser for regional tilstedeværelse i lovens § 11 som sier at

«Selskapet skal ha en organisering som er tilpasset ulike behov i regionene. Selskapet skal samarbeide med regionale aktører. Samarbeidet reguleres nærmere gjennom egne avtaler mellom selskapet og den enkelte aktør.»

Argumentene for å beholde føringen bygger ofte på en premiss om at styrene tar en stor rolle i den regionale koordineringen. De regionale styrene skal delta i utvikling av selskapets regionale strategi, drive tilsyn med distriktskontoret og ha beslutningsmyndighet i enkeltsaker. Høringsinstanser som kjenner forholdene godt, påpeker at styrene i varierende grad tar alle disse rollene. Innovasjon Norge vil være fri til å beholde de regionale styrene selv om bestemmelsen fjernes.

I dag har Innovasjon Norge 15 regionale styrever. Denne ordningen kan fremstå som ressurskrevende for de lokale kontorene som skal betjene styrene og de til sammen 120 styremedlemmene. Ordningen med regionale styrever kan videre begrense anledningen til å samle enkelte sakstyper ved ett eller flere distriktskontor.

Det er også sider ved dagens modell som gjør det uklart i hvor stor grad styret i Innovasjon Norge kan ta ansvar for forvaltningen av selskapet slik det er bestemt i gjeldende § 17 om hovedstyrets myndighet. Departementet vil her fremheve at de regionale styrene har egne mandat og representasjon fra fylkeskommunene som også er eiere i Innovasjon Norge, samtidig som de regionale styrene er underlagt hovedstyret. Representasjon fra fylkeskommunene i de regionale styrene fører også til at enkelte representanter for fylkeskommunene har rollen som eier, oppdragsgiver og beslutter av enkeltsaker. Dette er ikke forenlig med den rolledelingen som ellers legges til grunn for forvaltningen av Innovasjon Norges virkemidler. Dagens føringer kan også gi styret utfordringer når det gjelder å ta ansvar for etterlevelsen av bestemmelsene om habilitet i lovens § 25.

Forslaget om å fjerne de regionale styrene bør for øvrig ses i sammenheng med departementets forslag om å gjøre selskapet mer ansvarlig for egen virksomhet, noe som tilsier at selskapet også gis større handlingsrom til å organisere egen virksomhet. Flere av høringsinstansene er av en annen oppfatning. Dette gjelder spesielt flertallet av fylkeskommunene som har levert høringsuttalelse. Gjennomgående for disse er at de er imot å fjerne føringen i loven om at Innovasjon Norge skal ha regionale styre, samtidig som de støtter forslaget om å begrense eiernes ansvar for Innovasjon Norge.

Styrenes sammensetning m.m.

DEPARTEMENTETS VURDERING

Innovasjon Norges egenart og formål tilsier at styret samlet sett bør ha bred erfaring og kompetanse når det gjelder ulike regioner og næringers muligheter og utfordringer. Selskapets størrelse og kompleksitet tilsier også et visst antall styremedlemmer.

Det synes lite hensiktsmessig å stille høyere krav til minsteantallet medlemmer i styret til Innovasjon Norge enn for styre i allmennaksjeselskap som har mer enn 200 ansatte. På denne bakgrunn anbefalte departementet i Prop. 89 L (2014–2015) at det lovbestemte minsteantallet for eieroppnevnte medlemmer i styret settes til fem medlemmer. Antallet ansatte-representanter i styret kommer i tillegg.

I stortingsvedtak 467 blir regjeringen bedt om å legge til grunn at Innovasjon Norge skal ha et styre på minst ni medlemmer. Dette vil bety en lovfesting av dagens praksis og bestemmelsene i selskapets vedtekter og eieravtalen. En lovfesting vil dermed ikke ha konsekvenser per i dag, men vil redusere handlingsrommet for eierne når det gjelder eventuelle fremtidige endringer i vedtekter og avtaler mellom eierne. Ingen av høringsinstansene under den alminnelige høringen argumenterer for en økning i minsteantallet. En lovendring som innebærer lovfesting av

et minsteantall på ni eiervalgte styremedlemmer er lagt til grunn i proposisjonen.

Det er ikke vanlig i selskapslovgivningen å regulere adgangen til å ha valgkomité. En regulering av dette i lov om Innovasjon Norge anses dermed også som unødvendig og bør fjernes for å forenkle loven.

Departementet ønsker å gå bort fra ordningen med varamedlemmer når det gjelder de eieroppnevnte styremedlemmene. Dette er en tilnærming til bestemmelsene for statsforetak. Dette utelukker ikke at de ansattvalgte styremedlemmene kan ha vara-representanter.

Som en konsekvens av forslaget om å oppheve lovfesting av regionale styre, jf. endringsforslaget til § 13, foreslås bestemmelsen om antallet styremedlemmer for de regionale styrene opphevet.

Forslaget om å oppheve bestemmelsen i siste ledd om at administrerende direktør ikke kan være medlem av styrene, frafalles.

Endringer i tråd med vurderingene over vil legge til rette for at den regionale innflytelsen på valg til hovedstyret som et minimum vil være som i dag.

Flertallskrav ved økning av eiernes forpliktelser

Gitt at gjeldende eierstruktur i Innovasjon Norge opprettholdes vil en oppheving av § 28 c innebære at flertallskravet for vedtektsendring i § 28 b regulerer vilkårene for en økning av eiernes forpliktelser, da en økning i eiernes innskudd vil kreve vedtektsendring. I henhold til § 28 b krever vedtektsendring tilslutning fra minst to tredjedeler av de avgitte stemmene på foretaksmøtet. En oppheving og eventuelt endringer i § 28 c ble belyst i departementets brev til Stortingets næringskomité den 17. og 25. november 2015. Det er også belyst i dialogen med fylkeskommunene og Innovasjon Norge i tilknytning til Stortingets behandling av Prop. 89 L (2014–2015).

Flertallskravet for å øke innskuddskapitalen bør legge til rette for en god avveining mellom interessen flertallet eventuelt har for å bidra til en løsning for å opprettholde driften av Innovasjon Norge, og mindretallets vern mot å bli pålagt forpliktelser de ikke evner eller ønsker å innfri. En situasjon hvor én eller et lite mindretall av eierne ikke ønsker eller kan skyte inn mer kapital i selskapet, kan unngås ved at eierskapet fordeles annerledes mellom fylkeskommunene. Dagens eieravtale for Innovasjon Norge regulerer overdragelse av andeler mellom fylkeskommunene. Fylkeskommunene kan for øvrig også avtale et flertallskrav seg imellom for at det skal stemmes for en eventuell økning i forpliktelsene på foretaksmøtet. Lignende avtaler mellom eierne eksisterer allerede i dag.

En samlet vurdering tilsier at § 28 c bør oppheves samtidig som det innføres begrenset ansvar for eierne i § 9. Sistnevnte endring vil uansett innebære at eier-

nes ansvar reduseres sammenlignet med dagens situasjon, hvor eierne solidarisk hefter ubegrenset for selskapets forpliktelser.

1.4 Økonomiske og administrative konsekvenser

De foreslåtte endringene kan gi styret i Innovasjon Norge rom til å effektivisere driften av selskapet både i form av lavere kostnader og i form av høyere kvalitet på tjenestene selskapet leverer. En oppheving av føringen om regionale styrer kan gi selskapet bedre anledning til å bygge opp spisskompetansemiljøer ved distriktskontorene. De kan ivareta nasjonale oppgaver og tilbud som er særlig relevant for næringsutviklingen i regionen.

I lovforslaget legges det opp til at selskapet i større grad blir ansvarlig for egne forpliktelser samtidig med at oppdragsgiverne fremdeles skal være ansvarlig for at Innovasjon Norge kan ivareta sine forpliktelser knyttet til de låne- og garantiordningene som oppdragsgiveren har lagt til selskapet. Den risikoen som da overføres til selskapet er i hovedsak knyttet til driften av selskapet. Overføringen av ansvaret for selskapets forpliktelser vil tydeliggjøre styrets ansvar for at selskapets drift er effektiv og over tid redusere kostnadene for oppdragsgiverne knyttet til dette. Samtidig vil de kravene som stilles til selskapets egenkapital bli på linje med statsforetaksloven, noe som kan medføre behov for å styrke selskapets egenkapital.

Lovforslaget utløser ikke noe behov for bevilgninger gitt gjeldende egenkapital i selskapet. Endring i ansvarsbestemmelsen § 9 sammenholdt med krav om forsvarlig egenkapital i henhold til forslaget om ny § 7 a vil innebære at egenkapitalen blir en del av den jevnlig eieroppfølgingen.

Fremtidige behov for innskudd i selskapet som følge av kravet om en forsvarlig egenkapital kan komme fra endrede beregningsmetoder for pensjonskostnader og forpliktelser. En innføring av begrenset eieransvar og krav om forsvarlig egenkapital kan medføre at et flertall på 2/3 eller flere av eierne pålegger enkelte fylkeskommuner å gjøre innskudd i Innovasjon Norge. Endringene vil uansett ikke medføre en økning i forpliktelsene for de enkelte eierne sett i forhold til gjeldende rett, hvor eierne solidarisk hefter ubegrenset for Innovasjon Norges forpliktelser.

Dagens eiere i Innovasjon Norge vil imidlertid fremdeles, i siste omgang, måtte garantere for de forpliktelser som selskapet har pådratt seg før de foreslåtte endringene trer i kraft. Et flertall av fylkeskommunene varslet i høringen at de i fellesskap vil vurdere organiseringen av eget eierskap i Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Når det gjelder regnskapsføringen av pensjons-

forpliktelsene, legger Innovasjon Norge norsk regnskapsstandard til grunn.

Lovforslaget vil ikke endre de ansattes pensjonsforhold i vesentlig grad. Av 763 ansatte per 31. desember 2014 var 589 medlemmer i Statens pensjonskasse, 41 ansatte hadde en ordning gjennom DNB Livsforsikring og om lag 133 har eventuelle utenlandske ordninger knyttet til de ulike landene Innovasjon Norge opererer i. For de som er medlemmer i Statens pensjonskasse er ordningen garantert av staten.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Else-May Botten, Ingrid Heggø, Odd Omland og Knut Storberget, fra Høyre, Frank Bakke-Jensen, Ingunn Foss, Gunnar Gundersen og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad, Oskar J. Grimstad og Morten Ørsal Johansen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, fra Senterpartiet, lederen Geir Pollestad, fra Venstre, Pål Farstad, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, viser til Stortingets behandling av Prop. 89 L (2014–2015) om endringer i lov om Innovasjon Norge (eierforhold og forvaltning av selskapet), jf. Innst. 131 L (2015–2016). Komiteen merker seg at regjeringen har fulgt opp Stortingets anmodninger som medfører endringer i ansvarsforhold og forvaltning i Innovasjon Norge, men at eierstrukturen i Innovasjon Norge står fast. Det foreslås derved ikke endringer i § 2 som regulerer dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, registrerer også at romertall IV, slik det fremkommer i Innst. 131 L (2015–2016), blir fulgt opp ved at det i Prop. 66 L (2015–2016) foreslås endringer i §§ 13 og 14 som innebærer en oppheving av kravet om at selskapet skal ha regionale styrer.

Komiteen viser også til at et enstemmig storting sluttet seg til en styresammensetning slik det fremkommer i Innst. 131 L (2015–2016), ved at det i Prop. 66 L (2015–2016) foreslås endring i § 14 første ledd ved at hovedstyret endres fra seks til ni medlemmer, som er på størrelse med dagens hovedstyre.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, mener det er positivt at hovedstyret i Innovasjon Norge får større handlingsrom til å utforme kundekontakt, saksbehandling og

beslutningssystem til det beste for gründere, bedrifter og innovasjons- og næringsmiljøer.

Flertallet støtter også forslaget, slik det fremkommer i Innst. 131 L (2015–2016) romertall VI, ved at det i Prop. 66 L (2015–2016) gjøres en videreføring av forslaget i Prop. 89 L (2014–2015) om endring i § 9, men med en mindre justering av dette forslaget for å sikre at Innovasjon Norges ordninger kan innrettes i tråd med reglene for offentlig støtte som følger av EØS-avtalen, § 9.

Flertallet støtter regjeringens intensjon om å redusere ulikheter mellom lov om Innovasjon Norge og alminnelig selskapslovgivning. Derfor ser flertallet positivt på forslaget om at selskapet blir ansvarlig for egne forpliktelser i tråd med hovedregelen for sektorpolitiske selskaper. Det vises i den sammenheng til Stortingets vedtak om å legge til grunn at eiernes ansvar for økonomiske forpliktelser begrenses, i tråd med forslag i Prop. 89 L (2014–2015).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader i Innst. 131 L (2015–2016) der standpunktene i saken er gjort rede for. Disse medlemmer støttet ikke flertallets forslag om å oppheve lovkravet om regionale styrer i Innovasjon Norge.

Av hensyn til sammenhengen i loven vil komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet i denne saken støtte lovutkastet slik det nå foreligger. Det er ikke uttrykk for at det standpunkt disse medlemmer hadde til lovens materielle innhold i Innst. 131 L (2015–2016), er endret.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til den stadige sentraliseringen av oppgaver, som flytter kunnskap og makt fra de områder der næringsliv og forvaltning opererer. På sikt fører dette til at vesentlige virkemidler og velferdstjenester mister kunnskap om lokale og regionale forhold som er avgjørende for å kunne fatte informerte valg.

Dette medlem mener forslagene om makt-sentralisering i Innovasjon Norge føyer seg inn i en rekke av forslag som reduserer geografisk tilhørighet og kunnskap, og som medfører en tapping av kjennskap og nærhet til fordel for overordnede tilnærming og stedløs og avsondret saksbehandling.

På dette grunnlag vil dette medlem stemme for fortsatt regional makt og kunnskap i Innovasjon Norge, og mot forslag om å fjerne regionale styrer.

Dette medlem vil stemme imot samtlige forslag til endringer i lov om Innovasjon Norge, bortsett fra I § 14 første ledd og § 36 a, og II punktene 1 og 2.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov om Innovasjon Norge (ansvarsforhold og forvaltning)

I

I lov 19. desember 2003 nr. 130 om Innovasjon Norge gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd annet punktum oppheves.

Ny § 7 a skal lyde:

§ 7 a *Krav om forsvarlig egenkapital*

Selskapet skal til enhver tid ha en egenkapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet.

Hvis det må antas at egenkapitalen er lavere enn forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i selskapet, skal styret straks behandle saken. Styret skal innen rimelig tid innkalle foretaks-møtet, gi det en redegjørelse for selskapets økonomiske stilling og foreslå tiltak som vil gi selskapet en forsvarlig egenkapital. Det samme gjelder hvis det må antas at selskapets egenkapital er blitt mindre enn halvparten av innskuddskapitalen.

Hvis styret ikke finner grunnlag for å foreslå tiltak som nevnt i annet ledd, eller slike tiltak ikke lar seg gjennomføre, skal det foreslå selskapet oppløst.

Ny § 7 b skal lyde:

§ 7 b *Forhøyelse av innskuddskapitalen ved nyinnbetaling*

Foretaksrådet kan beslutte å øke eiernes innskudd ved innbetaling av ny kapital.

Møteprotokollen skal angi hvor mye innskuddet skal forhøyes med. Er innskuddet andre formuesverdier enn penger, skal protokollen angi hva som skal skytes inn. Innskuddet kan ikke overføres til et høyere beløp enn det antas å kunne oppføres med i selskapets balanse. På foretaksrådet skal det legges fram en bekreftelse fra revisor om at innskuddet ikke er verdsatt høyere enn tillatt etter forrige punktum. Bekreftelsen skal vedlegges protokollen.

Innskuddet skal være innbetalt eller overført til selskapet senest samtidig med at forhøyelsen registreres i Foretaksregisteret. Forhøyelsen anses gjennomført når den er registrert i Foretaksregisteret.

Ny § 7 c skal lyde:

§ 7 c *Forhøyelse av innskuddskapitalen uten nyinnbetaling*

Foretaksrådet kan beslutte å øke eierne innskudd i selskapet ved overføring fra selskapets egenkapital i den utstrekning denne etter den senest fastsatte balansen overstiger det tidligere innskuddsbeløpet. Møteprotokollen skal angi hvor mye innskuddet skal forhøyes med. Forhøyelsen anses for gjennomført når den er registrert i Foretaksregisteret.

Ny § 7 d skal lyde:

§ 7 d *Nedsetting av innskuddskapitalen*

Foretaksrådet kan beslutte å sette ned eierne innskudd. Møteprotokollen skal angi hvor mye innskuddet skal settes ned med, og om beløpet skal anvendes til:

1. *dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte,*
2. *tilbakebetaling til eierne, eller*
3. *overføring til fond.*

Beslutning som nevnt i første ledd nr. 2 og 3 kan ikke gjelde større beløp enn at det etter nedsettingen er full dekning for det gjenværende innskudd. Ved beregningen av beløpet skal balanse for det siste regnskapsår legges til grunn, men det skal tas tilbørlig hensyn til tap som måtte være lidt etter balansedagen. På foretaksråd kan det legges fram en bekreftelse fra revisor på at vilkårene i første og annet punktum er oppfylt. Bekreftelsen skal vedlegges protokollen.

Bestemmelsene i aksjeloven §§ 12-4 til 12-6 gjelder tilsvarende.

Ny § 7 e skal lyde:

§ 7 e *Utbytte*

Utdeling av selskapets midler til eierne som ikke skjer ved nedsettelse av innskuddskapitalen, jf. § 7 d eller ved oppløsning, jf. 36 a, kan bare foretas som utdeling av utbytte.

Utbytte kan bare besluttes utdelt så langt selskapet har en nettoformue som overstiger innskuddskapitalen. Ved beregningen av beløpet skal balansen for det siste regnskapsåret legges til grunn. Det kan ikke i noe tilfelle besluttes utdelt mer enn forenlig med forsiktig og god regnskapsskikk under tilbørlig hensyn til tap som måtte være inntruffet etter balansedagen eller som må forutsettes å ville inntreffe.

Beslutning om utdeling av selskapets midler treffes av foretaksrådet.

§ 8 tredje punktum skal lyde:

Ved offentlig finansiering er det oppdragsgiveren som fastsetter vilkårene for oppdraget.

§ 9 skal lyde:

§ 9 *Ansvar for selskapets forpliktelser*

Eierne hefter ikke overfor kreditorene for selskapets forpliktelser. Eierne plikter ikke å gjøre innskudd i selskapet eller i tilfelle dets konkursbo ut over det som følger av stiftelsesdokumentet eller vedtak om å forhøye innskuddskapitalen.

Oppdragsgiveren er ansvarlig for at selskapet kan ivareta forpliktelser knyttet til de låne- og garantiordningene som oppdragsgiveren har lagt til selskapet.

§ 10 skal lyde:

§ 10 *Selskapets virkemidler*

For å fremme selskapets formål, jf. § 1, kan selskapets midler brukes til:

1. *finansiering, herunder tilskudds-, låne-, garanti- og egenkapitalordninger*
2. *rådgiving og kompetansehevede tiltak*
3. *nettverk og infrastruktur*
4. *profilering av norsk næringsliv i utlandet*

For å fremme selskapets formål er selskapet forpliktet til å utføre oppdrag for fylkeskommunene. Dette gjelder også enkeltoppdrag fra fylkeskommunene såfremt selskapet har kapasitet til dette.

Eierne kan gi nærmere regler om selskapets virkemidler gjennom foretaksrådet.

For å fremme selskapets formål kan eierne gjennom foretaksrådet tillegge selskapet å utføre oppgaver knyttet til forvaltningen av andre statlige og regionale virkemidler, og kan i denne forbindelse fastsette nærmere regler om utøvelsen av slike oppgaver.

§ 13 skal lyde:

§ 13 *Selskapets ledelse*

Selskapet ledes av et styre og en administrerende direktør.

§ 14 skal lyde:

§ 14 *Styrets sammensetning m.m.*

Selskapet skal ha et styre på minst ni medlemmer.

Ved behandling av administrative saker suppleres styret med ytterligere to styremedlemmer eller deres varamedlemmer som velges av og blant de ansatte.

Styret oppnevnes av foretaksrådet.

Styret skal ha en leder og nestleder som velges av foretaksrådet.

Bestemmelsene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styrene gjelder tilsvarende.

Administrerende direktør kan ikke være medlem av styret.

§ 15 skal lyde:

§ 15 *Tjenestetid*

Styremedlemmene tjenestegjør i to år. Kortere tjenestetid kan fastsettes i spesielle tilfeller. Tjenestetiden opphører ved utløpet av det ordinære foretaksmøtet i det år tjenestetiden utløper.

Et *styremedlem* blir stående inntil nytt styremedlem blir valgt selv om tjenestetiden er utløpt.

§ 16 skal lyde:

§ 16 *Opphør av styreverv før tjenestetiden er utløpt*

Når særlige forhold foreligger, har et *styremedlem* rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Ved fratredelse skal det gis rimelig forhåndsvarsel til eierne og *styret*. Medlem av *styret* som er valgt av foretaksmøtet, kan til enhver tid fjernes ved beslutning av foretaksmøtet.

Opphører vervet for et *styremedlem* før utløpet av *tjenestetiden*, skal foretaksmøtet oppnevne et nytt *styremedlem* for resten av perioden. Oppnevningen kan likevel utstå til neste ordinære foretaksmøte dersom *styret* er vedtaksført med de gjenværende *medlemmer*.

§ 17 skal lyde:

§ 17 *Styrets myndighet*

Forvaltningen av selskapet hører under *styret*, som også påser at virksomheten drives i samsvar med reglene gitt i eller i medhold av loven her og i forskrift gitt i medhold av loven.

Styret har ansvaret for en forsvarlig organisering av selskapet og skal påse at dets virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. *Styret* skal føre tilsyn med administrerende direktørs ledelse av *virksomheten*.

I vedtektene kan det bestemmes at visse saker skal avgjøres av *styret*.

§ 18 skal lyde:

§ 18 *Styremøter*

Styrets leder sørger for at *styret* holder møter så ofte som det trengs. Medlem av *styret* og administrerende direktør kan kreve at *styret* sammenkalles. Om ikke *styret* for det enkelte tilfelle bestemmer noe annet, har administrerende direktør rett til å være *til stede* og til å uttale seg på *styremøtene*.

Styremøtene ledes av styrelederen, eller i hans eller hennes fravær, av nestlederen. Er ingen av disse *til stede*, velger *styret* selv sin møteleder.

Ved *styremøtene* skal det føres protokoll som underskrives av samtlige tilstedeværende styremedlemmer. Dersom *styremedlem* eller administrerende direktør er uenig i *styrets* beslutning, kan de kreve sin oppfatning innført i protokollen.

§ 19 skal lyde:

§ 19 *Vedtaksførhet og flertallskrav*

Styret er vedtaksført når mer enn halvparten av samtlige styremedlemmer som kan delta *i saken*, er til stede. *Styret* kan likevel ikke treffe beslutning med mindre alle medlemmene av *styret* så vidt mulig er gitt mulighet til å delta i behandling av saken.

Som *styrets* beslutning gjelder det som flertallet blant de møtende har stemt for, eller ved stemmelikhet det som møtelederen har stemt for. De som stemmer for en beslutning, må likevel alltid utgjøre mer enn 1/3 av samtlige styremedlemmer som kan delta i den aktuelle sak.

Ved valg og ansettelse anses den valgt eller ansatt som får flest stemmer. *Styret* kan på forhånd bestemme at det skal holdes ny avstemning dersom ingen får flertall av de avgitte stemmer. Står stemmene likt ved valg av møteleder, avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 20 skal lyde:

§ 20 *Administrerende direktør*

Selskapet skal ha en administrerende direktør som tilsettes av *styret*. *Styret* fastsetter også administrerende direktørs lønn. *Styret* treffer vedtak om å si opp eller avskjedige administrerende direktør.

§ 21 skal lyde:

§ 21 *Administrerende direktørs myndighet*

Administrerende direktør forestår den daglige ledelse av selskapet og skal følge de retningslinjer og pålegg som *styret* gir. Administrerende direktør skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning, eller som etter vedtektene eller annet vedtak av foretaksmøtet hører under *styret*. Slike saker kan administrerende direktør bare avgjøre om *styret* i enkelte tilfelle har gitt ham eller henne myndighet til det, eller *styrets* beslutning ikke kan forventes uten vesentlig ulempe for *selskapets* virksomhet. *Styret* skal i så fall snarest underrettes om saken.

§ 22 skal lyde:

§ 22 *Styrets og administrerende direktørs representasjonsrett*

Styret representerer selskapet utad og tegner dets firma.

Styret kan gi *styremedlemmer* eller administrerende direktør rett til å tegne selskapets firma. Vedtektene kan begrense *styrets* myndighet etter første punktum og også selv gi bestemmelser om fullmakt som der nevnt.

Administrerende direktør representerer selskapet utad i saker som faller innenfor hans eller hennes myndighet etter § 21.

§ 27 annet ledd skal lyde:

Taushetsplikten gjelder ikke meddelelser som *styret* eller noen som har fullmakt fra *styret* gir på vegne av selskapet til eierne.

§ 28 annet ledd skal lyde:

Staten representert ved eierdepartementet, fylkeskommunene, selskapets *styre*, administrerende direktør og revisor har rett til å være til stede og til å uttale seg i foretaksmøtet. Administrerende direktør og *styrets* leder har plikt til å være til stede med mindre dette er åpenbart unødvendig eller det foreligger gyldig forfall. I sistnevnte tilfelle skal det utpekes en stedfortreder. *Selskapets* revisor har plikt til å være til stede i den grad de sakene som skal behandles, er av slik art at revisors nærvær er ønskelig.

§ 28 c oppheves.

§ 29 a skal lyde:

§ 29 a *Beslutning av foretaksmøte uten møte*

Styret kan forelegge en sak til avgjørelse for foretaksmøtet uten å innkalle til møte. Dette gjelder bare hvis *styret* finner at saken kan behandles på en betryggende måte ved at den skriftlig forelegges eierne til avgjørelse.

Styret skal i slike tilfeller sende saksdokumentene med forslag til beslutning og begrunnelse for forslaget til alle eierne og til daglig leder og revisor. Det skal angis en frist for å avgi stemme som ikke kan være kortere enn fristen for å innkalle til foretaksmøte, med mindre alle eierne er enige om en kortere frist. Eierne skal gjøres kjent med at de kan kreve at saken forelegges foretaksmøtet i møte.

Saken skal forelegges foretaksmøtet i møte dersom dette kreves av et *styremedlem*, en eier eller revisor før utløpet av fristen for å avgi skriftlig stemme.

§ 30 skal lyde:

§ 30 *Ekstraordinært foretaksmøte*

Styret kan bestemme at det skal innkalles til ekstraordinært foretaksmøte.

Styret skal innkalle til ekstraordinært foretaksmøte når revisor eller eiere som representerer minst en tredjedel av eierandelene krever det for å få behandlet et nærmere bestemt emne. *Styret* skal sørge for at foretaksmøtet holdes innen en måned etter at kravet er framsatt.

§ 31 skal lyde:

§ 31 *Innkalling til foretaksmøte*

Styret innkaller til foretaksmøte og bestemmer innkallingsmåten. Innkallingen til ordinært foretaksmøte skal foretas skriftlig senest én måned før møtet, og skal være vedlagt årsregnskap, årsberetning og revisors beretning. Innkallingen til ekstraordinært foretaksmøte skal foretas senest to uker før møtet, om ikke kortere varsel i særlig tilfelle er påtrengende nødvendig.

Til møtet innkalles de som etter § 28 annet ledd har rett til å være *til stede* i foretaksmøtet.

Innkallingen skal bestemt angi de saker som skal behandles på møtet. Vil vedtektene bli foreslått endret, skal hovedinnholdet i forslaget gjengis i innkallingen. Foretaksmøtet kan ikke treffe vedtak i andre saker enn de som er nevnt i innkallingen med mindre samtlige av de som etter § 28 annet ledd har rett til å være *til stede* samtykker i det.

§ 31 a skal lyde:

§ 31 a *Eiernes rett til å få saker behandlet på foretaksmøtet*

En eier har rett til å få behandlet spørsmål på foretaksmøtet som er meldt skriftlig til *styret* tidnok til at det kan tas med i innkallingen. Har innkallingen allerede funnet sted, skal det sendes ut ny innkalling dersom det er minst to uker igjen til foretaksmøtet skal holdes.

§ 32 første ledd skal lyde:

Foretaksmøtet ledes av *styrets* leder.

Kapittel 7 overskriften skal lyde:

Kapittel 7. Regnskap, revisjon, gransking, oppløsning og avvikling

§ 35 fjerde ledd skal lyde:

Den som på vegne av eierne forestår gransking, har rett til å foreta de undersøkelser i selskapet som finnes nødvendig, og kan i denne forbindelse kreve nødvendig bistand av selskapet. Den som forestår gransking, kan av *styret*, administrerende direktør og enhver ansatt eller tillitsvalgt i selskapet, kreve enhver opplysning om selskapets forhold som granskingen gjør nødvendig. Den som på vegne av eierne foretar granskingen har taushetsplikt etter samme regler som gjelder revisorer, jf. revisorloven § 6-1.

I kapittel 7 skal ny § 36 a lyde:

§ 36 a *Oppløsning og avvikling*

Ved oppløsning og avvikling gjelder bestemmelsene i lov 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak §§ 46, 49, 50, 51, 52 og 53 så langt de passer.

II

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. For forpliktelser som Innovasjon Norge har pådratt seg før loven trer i kraft, er eieransvaret ikke begrenset etter § 9 første ledd.
3. Departementet kan gi nærmere overgangsbestemmelser.

Oslo, i næringskomiteen, den 3. mai 2016

Geir Pollestad

leder

Oskar J. Grimstad

ordfører

